

Motion till riksdagen 2005/06:U349

av **Göran Hägglund m.fl. (kd)**

Global utveckling, solidaritet och förvaltarskap

1 Sammanfattning

Var femte sekund smittas någon i världen av hiv. Hiv/aids ödelägger hela ekonomier och samhällen. Kristdemokraterna menar att anslagen till hiv/aids-bekämpning måste få ökad prioritet. Vi ökar därför anslaget till hiv/aids-bekämpning och skydd mot smittsamma sjukdomar med totalt 300 miljoner kronor, utöver regeringen.

OECD:s biståndsorgan DAC menar att Sverige måste koncentrera biståndet till färre länder. Först då går det att göra riktigt betydelsefulla insatser. Kristdemokraterna delar denna uppfattning. Därför kraftsamlar vi resurser till Afrika. Totalt vill vi öka biståndet till Afrika med 305 miljoner kronor. Det främsta syftet med denna prioritering är att intensifiera kampen mot den extrema fattigdomen. Varje timme dör mer än 1 200 barn till följd av extrem fattigdom.

Kristdemokraterna har länge krävt att svenskt bistånd i ökad grad skall riktas till kvinnor i mottagarländerna. Undersökningar pekar på att bistånd riktade till kvinnor ger bättre samhällsekonomiska resultat än övrigt bistånd. Dessutom kan bistånd riktat till kvinnor bidra till minskad människohandel, eftersom kvinnor som blir offer för människohandel ofta kommer från utsatta miljöer där fattigdomen är utbredd. Därför ökar vi anslag öronmärkta för insatser riktade till kvinnor med 200 miljoner kronor.

Naturkatastrofer och konflikter visar på behovet av en väsentligt stärkt beredskap för stora humanitära kriser. Därför avsätter 30 miljoner kronor mer till humanitära insatser och konflikthantering, jämfört med regeringen.

Kampen mot miljöförstörelsen måste intensifieras. För Afrika kommer en fortsatt temperaturökning att leda till att livsmedelsproduktionen i stora regioner hotas. Enligt beräkningar från FN-organet FAO riskerar skördarna i fattiga länder minska med flera hundra miljoner ton spannmål – eller 10 % av världsproduktionen.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Mål och principer	5
5	Vår värld idag	5
6	Utmaningar för utvecklingspolitiken	6
7	Institutionella förändringar för en sammanhållen utvecklingspolitik	7
7.1	All utvecklingspolitik är inte bistånd.....	7
7.2	Begränsat antal samarbetsländer.....	7
7.3	Redovisning och konsekvensanalyser	8
7.4	Samordnande vakthund och pådrivare	8
7.5	Rättviseperspektiv för EU:s politik.....	9
7.6	Forum för kunskapsutbyte	9
8	Strategi och innehåll för utvecklingspolitiken	9
8.1	Positiva verkningsmedel och avbindning	10
8.2	Riktat bistånd till kvinnor	10
8.3	Mänskliga rättigheter.....	11
8.4	Demokratiutveckling, demokratibistånd och partinära bistånd.....	12
8.5	Samarbete med enskilda organisationer	13
8.6	Ekonomisk utveckling	13
8.7	EU, WTO, Sverige och handeln	13
8.8	Skuldavskrivningar, Världsbanken och IMF	14
8.9	Samarbete mellan biståndsmyndigheter och svenskt näringsliv	15
8.10	Obligatorisk rapportering för näringslivet	15
8.11	Utbildning och utveckling	16
8.12	Hälsa och utveckling	16
8.13	Miljö och energiproblem	17
8.14	Konflikter, säkerhet och utveckling.....	18
8.15	Humanitärt bistånd	18
8.16	Människor med funktionsnedsättningar.....	19
8.17	Militära utgifter och krigsmateriel som utvecklingshinder	20
8.18	Regional integration	21
9	Ekonomiska ramar.....	22
9.1	Anslagsbelopp och utgiftsutveckling.....	22
9.2	Förändring i underindelningen av anslag.....	22

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kampen mot hiv/aids måste få ökad prioritet och ökade anslag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kampen mot den extrema fattigdomen måste få ökad prioritet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Afrika måste få ökade anslag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bistånd i högre grad måste riktas till kvinnor.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mer resurser behövs till humanitära insatser och konflikt-hantering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kampen mot miljöförstöringen måste intensifieras.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skuldåtgärder och avskrivningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av fungerande förvaltningar och institutioner i fattiga länder.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje politikområde måste bära sina egna kostnader.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet att koncentrera biståndet till färre länder.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvärderingen av PGU:n bör utföras av en oberoende organisation.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det behövs ett kansli inom Statsrådsberedningen som ansvarar för sammanställning av departementens bidrag till politiken för global rättvisa, återrapportering av den förda politiken, framställning av bakgrundsanalyser, initierandet av interdepartementala arbetsgrupper och identifiering av departementsöverskridande frågor inom politikområdet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en europeisk politik för global utveckling.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en ökad konvergens mellan EU:s bistånds-, jordbruks- och handelspolitik.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett medborgarforum för utbyte av kunskap och erfarenheter inom det civila samhället.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett MR-perspektiv skall genomsyra hela utvecklingssamarbetet.

Fel! Okänt namn på

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om demokratibistånd och partinära bistånd.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att utvecklingsländerna måste få tillträde till de globala och regionala marknaderna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av nedmontering av handelshinder.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om skuldavskrivningar.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ett partnerskap mellan biståndsmyndigheter och Svenskt Näringsliv.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det krävs en vidareutveckling i synen på konflikt- och säkerhetsfrågornas koppling till biståndet.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om utbildning och utveckling.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om hälsa och utveckling.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om människor med funktionsnedsättningar.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ökad harmonisering av regler för krigsmaterielexport.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om regional integration.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att svensk vapenexport inte får strida mot politik för global utveckling (PGU).

4 Mål och principer

Alla människor har samma unika värde. Denna övertygelse är en viktig utgångspunkt för den kristdemokratiska synen på vårt ansvar för omvärlden och för våra relationer till de miljontals människor som i dag tvingas leva i absolut fattigdom. Denna syn på människans värde är en grund för solidaritet och respekt för mänskliga rättigheter. Den ställer den enskilda människan i centrum och värderar varje individ lika högt oavsett etnisk härkomst, kön, ålder, social ställning eller andra annars åtskiljande faktorer. Den innebär också en stark tro på den enskilda människans förmåga och möjligheter att bygga upp goda levnadsförhållanden om diskriminerande hinder undanröjs.

Måttet på utveckling får inte bara vara förändringar på makroplanet. Den fråga som måste styra utvecklingsinsatserna är: Får de enskilda kvinnorna, barnen och männen det bättre? Förändras deras livssituation i positiv riktning i fråga om hälsovård, utbildning och tillgång till livsmedel?

Kristdemokraterna vill framhålla de demokratiska rättigheterna som ett mål i sig, men också som en förutsättning för utveckling från fattigdom till välfärd. Politiker i en demokrati måste stå till svars för sina handlingar, vilket är en drivkraft för bättre fördelningspolitik, ekonomi och värandet av mänskliga rättigheter. Alla mänskliga rättigheter är mål i sig, samtidigt som de främjar en positiv samhällsutveckling. Skyddet av de mänskliga rättigheterna är därför en ofrånkomlig del av biståndet.

De fattiga ländernas möjlighet att delta i världshandeln har avgörande betydelse för deras förmåga att skapa egna resurser för sin utveckling och för att komma ur den ekonomiska krisen. Viktiga inslag i den tillväxtskapande processen är privatisering av jordbruket, avskaffande av statlig priskontroll, stimulering av småföretagsverksamhet samt skapandet av en god balans mellan den statliga och privata sektorn.

Det är viktigt att bistå de fattigaste länderna med betalningsbalansstöd och skuldlätnadsåtgärder, för att stödja reformer som möjliggör ekonomisk tillväxt. Dessa åtgärder bör kombineras med satsningar på en rad områden: investeringar i infrastruktur, ökat sparande, grundläggande utbildning och hälsovård, miljöförbättringar och stärkande av kvinnans ställning.

Inte minst är det viktigt att utveckla de fattiga ländernas förvaltningar och samhällsinstitutioner för att dessa länder skall kunna utveckla och föra en god ekonomisk politik.

Kristdemokraterna menar att Sverige bör verka för kraftiga skuldlettningar för de fattigaste, skuldyngda länderna. Åtgärderna bör omfatta alla typer av skulder, dvs. multilaterala, bilaterala (offentliga) och kommersiella skulder.

5 Vår värld idag

De politiska, ekonomiska och tekniska landvinningarna som ägt rum under 1900-talet saknar motstycke i historien – samtidigt lever många i den yttersta misär. Mer än tre miljarder människor lever på mindre än två dollar per dag

Fel! Okänt namn på

och varje timme dör mer än 1 200 barn till följd av extrem fattigdom, vilket motsvarar tre Sydostasien-tsunamier varje månad.

Trots att utbildningsnivån har förbättrats och analfabetismen halverats i u-länderna på 30 år, går drygt 120 miljoner barn inte alls i skolan och fortfarande är fler än 850 miljoner människor icke skriv- och läskunniga, de flesta av dem är flickor. Trots att förbättringar för kvinnor skett på många håll i världen, är det till största delen kvinnor som är fattiga. Dessutom ökar kvinnornas andel av de fattiga.

En halv miljon kvinnor dör varje år i samband med graviditet. Cirka en miljard människor saknar tillgång till rent vatten och över 40 miljoner har drabbats av hiv och aids. Varje år säljs minst en miljon kvinnor och barn runtom i världen som sexslavar, varav en halv miljon luras till Västeuropa.

Bakom dessa siffror döljer sig enskilda människor som lever i djupaste misär och som förnekas sina grundläggande rättigheter. Vi måste ha dem för ögonen när vi gör våra prioriteringar.

6 Utmaningar för utvecklingspolitiken

Vår värld står inför ständigt nya utmaningar – såsom spridningen av hiv/aids, den internationella terrorismen, den ökade gränsöverskridande brottsligheten samt krig och konflikter som tvingat mer än 20 miljoner människor på flykt.

I en värld full av kunskap, med avancerad teknologi och goda resursutvinningssystem, finns det inget försvar för att fattigdomen inte utrotas. Utvecklings- och biståndspolitikerna måste genomföras i bättre samordning mellan de ekonomiska, handels- och miljöpolitiska områdena.

Det internationella biståndet måste ses som en komponent i en sammanhållen global utrikespolitik till stöd för de fattiga ländernas utveckling och uppbyggnad av fungerande institutioner, för att de skall kunna utveckla socialt och miljömässigt hållbara tillväxtmetoder och höja utbildningsnivån.

Biståndet måste bidra till att förutsättningar skapas som kan hjälpa de allra fattigaste ur fattigdom, och då är fundamentet till ekonomisk tillväxt en lika viktig ingrediens som själva fördelningen.

En ytterligare viktig aspekt i dagens internationella bistånd är kopplingen mellan ekonomisk och social utveckling och väpnade konflikter. Biståndet kan därför spela en avgörande roll i både konfliktförebyggande syfte och under fredsuppbyggande perioder.

Det är även viktigt att stabila institutioner byggs upp och att försoningsprocesser inleds efter avslutade konflikter, annars är risken stor att nya oroligheter bryter ut. Det framtida biståndet måste därför vara än mer anpassat för säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande åtgärder än i dagsläget.

Det behövs en sammanhållen global politik till stöd för de fattigaste ländernas utveckling. Alltför ofta tar vi i industriländerna med ena handen, genom protektionistisk handelspolitik, samtidigt som vi ger med den andra, via internationellt bistånd. Det är inte försvarbart. Kristdemokraterna menar att det behövs en betydligt bättre samordning mellan olika nationella och inter-

nationella biståndsgivare, icke-statliga organisationer och näringslivets företrädare. Dålig samordning leder till både dubbelarbete och ett dåligt strukturerat bistånd och utgångsläge för utvecklingsländerna.

Vad Kristdemokraterna avser göra inom ramen för EU utvecklas i en separat motion.

7 Institutionella förändringar för en sammanhållen utvecklingspolitik

7.1 All utvecklingspolitik är inte bistånd

I och med den nya politiken där målet är en samstämmig politik för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning måste det slås fast att åtgärder som främjar målen för svensk utvecklingspolitik inte är synonymt med bistånd. Det finns annars en risk att andra politikområden börjar nagga biståndet i kanten. Alla politikområden behöver dra åt samma håll och biståndsresurserna får inte urholkas. Kristdemokraterna menar att det är viktigt att tydliggöra att varje politikområde måste bära sina egna kostnader för genomförandet av den beslutade politiken. Handelsbefrämjande åtgärder eller militärens internationella åtgärder skall därför inte ses som bistånd, trots att de mycket väl kan bidra till måluppfyllelse av utvecklingsmålen.

7.2 Begränsat antal samarbetsländer

När OECD:s biståndsorgan DAC granskade den svenska utvecklingspolitiken i sin så kallade Peer Review konstaterades att Sverige måste koncentrera biståndet till färre länder. De menar att det inte förrän då går att göra riktigt betydelsefulla insatser.

Redan vid den förra DAC-granskningen av det svenska biståndet, år 2000, fick Sverige kritik för att biståndet är för utspritt. Sverige hade då verksamhet i 112 länder, idag finns svenskt bistånd i 111 länder.

Regeringen har framställt den svenska utvecklingspolitiken som om Sverige skall finnas för att inte förlora effektiviteten i utvecklingssamarbetet och biståndet. Kristdemokraterna förstår denna invändning, men eftersom resurserna är begränsade måste Sverige kraftsamla på vissa områden och länder. Kristdemokraterna anser att en del av det bistånd som idag går till Asien, Mellanöstern, Nordafrika, Latinamerika och Östeuropa istället skall kanaliseras till länderna i Afrika söder om Sahara.

Kristdemokraterna menar att det finns ett behov av mer geografiskt koncentrerade biståndsinsatser (färre samarbetsländer) och tydligare strategier för Sveriges multilaterala bistånd. Kristdemokraterna anser att antalet samarbetsländer bör begränsas till ungefär 20, vilket bör ske inom en 5-årsperiod.

Fel! Okänt namn på

7.3 Redovisning och konsekvensanalyser

Idag lever vi i gränsöverskridande värld. Därför är det relevant att analysera hur våra politiska beslut i Sverige och i EU påverkar andra delar av världen. Hur påverkar t.ex. vår handelspolitik möjligheterna för länderna i syd att resa sig ur fattigdomens slaveri?

Det är viktigt att med tydlighet utröna de effekter som nationella och europeiska politiska åtaganden har, inte bara för oss själva utan också för omvärlden. Det är därför bra att det årligen kommer en skrivelse som utvärderar Sveriges politik för global utveckling (PGU). Skrivelsen måste dock förbättras avsevärt. Olika projekt beskrivs mycket kortfattat och flyktigt, vilket gör det svårt för riksdag och allmänhet att bedöma om olika insatser varit lyckade eller ej. Dessutom har OECD:s biståndsorgan DAC riktat kritik mot att politiken för global utveckling (PGU) inte granskas av en oberoende organisation. Kristdemokraterna instämmer i denna kritik. Utvärderingen och granskningen bör utföras av en oberoende organisation, för att öka trovärdigheten och objektiviteten.

För att kunna mäta genomslaget för den nya politiken är det nödvändigt att regeringen tydliggör vilka mål man har för olika politikområden – vilka problem man vill lösa. För att nå dit är det nödvändigt att genomföra dessa inventeringar och att regeringens olika departement upprättar tydliga mätbara mål, och delmål, som man vill uppnå inom givna tidsramar. Detta saknas idag.

Den nuvarande bristen på målhierarkier ökar risken avsevärt för målkonflikter mellan t.ex. biståndet och orimliga handelsregler. Kristdemokraterna ser mänskliga rättigheter, fattigdomsbekämpning och demokrati som icke förhandlingsbara överordnade mål som skall vara styrande för den förda utvecklingspolitiken.

7.4 Samordnande vakthund och pådrivare

Det nya integrerade synsättet som skall prägla utvecklingspolitiken och geomsyra alla svenska beslutsfattare och departement kräver effektiv resultatsstyrning och uppföljning. PGU:n är en viktig del, men för att arbetet skall fungera effektivt i praktiken ser vi det som en nödvändighet att införa ett kansli inom Statsrådsberedningen med ansvar för:

1. en sammanställning av departementens respektive bidrag till politiken för global rättvisa,
2. återrapportering av den förda politiken,
3. framställning av bakgrundsanalyser,
4. initierandet av interdepartementala arbetsgrupper vid behov,
5. identifiering av departementsöverskridande frågor inom politikområdet.

För samordningsfunktionens arbete krävs det en ökad spetskompetens inom departementen. Utöver ett samordningskansli inom Statsrådsberedningen krävs det utökad samordning mellan olika fackaktörer och bildandet av organisationsöverskridande arbetsgrupper för specifika frågor.

Fel! Okänt namn på

Dagens samordningskansli, på UD, har ett otydligt mandat, och i med sin placering på UD så försvåras implementeringen av synsättet att utvecklingspolitiken skall genomsyra alla politikområden. Samordningskansliet måste ges mandat att vara "vakthund" inför regeringsbeslut utifrån konsekvensanalyser av förslags påverkan i förhållande till utvecklingsmålen och pådrivare för att se till att den svenska utvecklingspolitiken verkligen implementeras på departementen och i den faktiskt förda politiken.

Utvecklingsmålen uppfyllelse blir i och med den nya politiken ett ansvar för alla departement, men det är inte alltid lätt att veta hur rättighetsperspektivet påverkas av exempelvis ett handelsförslag.

7.5 Rättviseperspektiv för EU:s politik

Den svenska regeringen bör verka för att utvecklingsaspekterna beaktas inom alla EU:s politikområden. Behovet av konkreta förslag för hur detta skall realiseras är givetvis lika stort för EU:s utvecklingspolitik som för Sveriges. Det behövs en europeisk motsvarighet till "politik för global utveckling".

Kristdemokraterna menar att konvergensen mellan EU:s bistånds-, jordbruks- och handelspolitik måste öka. Den europeiska handels- och jordbrukspolitiken måste göras förenlig med internationell solidaritet och Sverige måste aktivt verka för att stärka det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet och demontera EU:s hinder. En snar och omfattande reformering av EU:s jordbrukspolitik, främjandet av den hållbara utvecklingen samt en förstärkning av utvecklingsländernas handelspolitiska och exportkunniga kompetens är nödvändigt.

7.6 Forum för kunskapsutbyte

För samordning och samstämmighet inom det civila samhället bör ett medborgarforum inrättas för utbyte av kunskap och erfarenheter på nationell nivå. Kristdemokraterna anser att ett sådant nationellt forum borde ingå i en större global organisation där det civila samhället representeras i expert/specialistgrupper med rådgivande funktion för de stora multilaterala organisationerna.

8 Strategi och innehåll för utvecklingspolitiken

I FN:s utvecklingsdeklaration, den s.k. Millenniedeklarationen, har världens ledare och länder åtagit sig att prioritera kampen mot fattigdomen. Det handlar bl.a. om att halvera fattigdomen på jorden och halvera antalet människor som lever i akut hunger. Det handlar också om ett löfte att verka för att alla barn har rätt till skolgång, att minska barna- och mödradödligheten samt inte minst att minska spridningen av hiv/aids.

Fel! Okänt namn på

Fattigdom och stora ekonomiska klyftor leder ofta till konflikter och krig. Om västvärlden inte ökar sina ansträngningar kommer fattigdomen att cementeras och klyftorna i världen att öka ännu mer. Enligt UNDP kommer millenniemålet att halvera antalet fattiga innan år 2015 inte att uppnås om inte något drastiskt görs för att påskynda utvecklingen. Inget av de åtta huvudmålen och bara ett av undermålen ser ut att kunna nås – nämligen målet att halvera andelen människor som saknar tillgång till rent vatten och sanitet.

Fattigdom har traditionellt sett definierats som bristen på materiella resurser. Enligt vårt synsätt är fattigdom ett mycket mer mångfacetterat begrepp än så. Fattigdom innebär också att människor saknar inflytande över och trygghet i sin livssituation. Att säkra en miljövänlig och hållbar utveckling och främja jämställdhet tillhör också en del av fattigdomsbekämpningen. Ytterst handlar det om att ge alla möjligheten att få leva ett människovärdigt liv.

8.1 Positiva verkningssmedel och avbindning

Även om vikten av att våga ställa krav är stor anser Kristdemokraterna att det så kallade rättighetsbaserade biståndet inte enbart skall vara villkorsbundet, utan också ges i stödjande inriktning så att en positiv demokratisk utveckling i ett land verkligen kan uppnås. Därför behövs det en allmän attitydförändring när det gäller inställningen till det internationella arbetet med mänskliga rättigheter och utveckling. Alltför ofta har det handlat om att peka ut syndarna, bestraffa dem som inte följer normen och införa ekonomiska och/eller politiska sanktioner mot dem som bryter mot mänskliga rättigheter. (I det här sammanhanget vill vi också påtala vikten av att utveckla sanktionsinstrumentet till att bli mer träffsäkert och inte drabba hela befolkningen i ett land vars regim bryter mot fri- och rättigheter eller folkrätt.) Det är naturligtvis viktigt att protestera mot grova och systematiska brott mot mänskliga rättigheter, men för att främja utvecklingen behövs det en lika stor dos av positiva verkningssmedel.

Kristdemokraterna är för en successiv avbindning av biståndet. Vi vill samtidigt betona vikten av flexibilitet för en sådan process. Obundet bistånd och direkt budgetstöd skall inte ges till alla utan endast de som uppvisar goda resultat och har en dokumenterat god vilja till förändring. Det positiva med detta är att det ger fattiga länder en möjlighet till ökat självstyre.

8.2 Riktat bistånd till kvinnor

För att bedriva en effektiv fattigdomsbekämpning krävs det att insatser framför allt riktas mot kvinnor och barn. Deras fattigdom är till stora delar strukturell. Kvinnor saknar ofta ekonomiska tillgångar, egendom, makt, utbildning, sjukvård och är utsatta för våld och diskriminering på grund av sitt kön. Därför anser Kristdemokraterna att svenskt bistånd i ökad grad skall riktas till kvinnor i mottagarländerna.

Många av de kvinnor som blir offer för människohandel kommer från utsatta miljöer där fattigdomen är utbredd. Internationellt bistånd, inte minst

bistånd inriktat på kvinnor och barn, kan bidra till en större ekonomisk frihet och även öka förståelsen för mänskliga rättigheter. Ett genusperspektiv på biståndet skulle i högre utsträckning ta hänsyn till kvinnors behov av utbildning, deltagande, självbestämmande och inflytande. Riktade insatser på bl.a. social- och utbildningsområdet för att förbättra kvinnors och barns livssituation skulle därmed också minska benägenheten att hamna i prostitution.

Vanligtvis utestängs kvinnor från beslutande församlingar. Detta är en trend som måste brytas. Kvinnors direkta deltagande och inflytande är nödvändigt för att skapa ett djupare, bredare och stabilare folkstyre och för att bidra till en mer effektiv och positiv utveckling av länder. Dessutom behövs jordbruksreformer som ger kvinnor en mer säker tillgång till mark.

Kvinnor i utvecklingsländerna måste också få ökat självbestämmande, exempelvis rätten till sin egen kropp och sexualitet, samt rätten att utbilda sig.

Undersökningar pekar på att bistånd riktade till kvinnor ger bättre samhällsekonomiska resultat än övrigt bistånd. Biståndet gagnar i allmänhet även familjens barn och hushåll och effekterna blir därmed större. Ekonomiska lån riktade till kvinnor betalas tillbaka i större utsträckning än lån riktade till män. Därför vill Kristdemokraterna öronmärka 200 miljoner kronor i riktat stöd till kvinnor, dvs. nästan en fördubbling från dagens nivåer.

Våra förslag för att förbättra kvinnors situation i världen och bidra till en mer jämställd utveckling redovisas i en särskild motion.

8.3 Mänskliga rättigheter

För mer än 50 år sedan antogs FN:s allmänna deklaration om de universella mänskliga rättigheterna och trots att världen har medvetenheten, resurserna och kapaciteten att nå målen fullt ut så är FN:s mål långt borta.

Inom biståndspolitiken är mänskliga rättigheter såväl ett mål som ett medel. Ekonomisk och social utveckling är en förutsättning för att kunna åtnjuta fulla mänskliga rättigheter, och mänskliga rättigheter är normalt sett en förutsättning för tillväxt och utveckling. Det är därför en absolut nödvändighet för utvecklingssamarbetet att hela biståndet genomsyras av ett MR-perspektiv och att specifika MR-projekt prioriteras.

Kristdemokraterna anser att MR-frågorna har för låg prioritet inom svenskt utvecklingssamarbete. Sverige bör i samarbete med partnerländer arbeta fram nationella handlingsplaner för mänskliga rättigheter, översyn av nationell lagstiftning i dessa frågor i förhållande till internationella avtal, samt allianser för stöd och handling.

Normbildningen kring de mänskliga rättigheterna måste utvecklas i många utvecklingsländer och här bär hela samhället (politiker, företagsledare, journalister, lärare och föräldrar m.fl.) ett stort ansvar.

Kristdemokraternas syn på mänskliga rättigheter utvecklas i en särskild motion.

Fel! Okänt namn på

8.4 Demokratiutveckling, demokratibistånd och partinära bistånd

En god demokratisk samhällsordning är ett mål i sig eftersom det främjar människors frihet och oberoende. Spridningen och fördjupningen av de demokratiska principerna är en av de enskilt viktigaste åtgärderna för att hantera interna konflikter och för att utveckla ett mer rättvist och effektivt resursfördelningssystem i samhället. Det är angeläget att det riktade demokratistödet prioriteras för att utveckla och stärka demokratin hos mottagarländerna.

Vi som medborgare i en demokratiskt uppbyggd stat har ett särskilt ansvar att sprida och främja grundläggande demokratiska principer i samröre med totalitära regimer och våra signaler och krav bör vara tydliga.

Spridningen och fördjupningen av de demokratiska principerna är en av de enskilt viktigaste åtgärderna för att hantera interna konflikter och för att skapa långsiktigt rättvistare samhällen med mer effektiva resursfördelningssystem. Riktat demokratistöd krävs i ytterligare utsträckning än vad regeringen föreslår för att främja demokratiutvecklingen i samarbetsländerna.

Rättsväsende, utbildning och uppbyggnaden av robusta offentliga institutioner bör prioriteras. Korruption, maktmissbruk, valfusk och andra former av antidemokratiska företeelser bör bekämpas med ökad kraft. Det behövs ofta mer skydd för minoriteter, bättre maktfördelning, öppenhet och politisk ansvarsskyldighet. Det är viktigt att ha i åtanke att ingen mängd bistånd i världen kan kompensera för regeringar som inte prioriterar mänsklig utveckling och som respekterar mänskliga rättigheter och bekämpar korruption.

Till problemet hör att den socialdemokratiska regeringen inte tydligt redovisar hur Sverige skall förhålla sig till "failed states", dvs. stater präglade av sönderfallande samhällsstruktur, etniska konflikter, diskriminering, korruption och förakt för mänskliga rättigheter. Kristdemokraterna anser att utvecklingspolitiken generellt bör styras av etiska ledarkoder.

I uppbyggnaden av ett demokratiskt samhälle behövs också demokratiska beslutsfattare och demokratiska politiska partier. Det partinära biståndet, där de svenska riksdagspartierna har möjlighet att samarbeta med politiska partier i utvecklingsländer i avsikt att främja demokratisk utveckling, bör av dessa skäl också utökas. Möjligheten att kanalisera biståndsmedel till systerpartier i utvecklingsländer i avsikt att främja och stärka demokratin bör öka. Att bygga en demokrati med ett flerpartisystem underlättas av politiska erfarenheter och kompetens från stabila demokratier.

Samarbete mellan olika länders parlament och kommunorganisationer eller motsvarande är också viktigt i arbetet med att stödja demokratiutveckling. Parlamentarikerorganisationer som Interparlamentariska unionen (IPU), Parliamentarians for Global Action (PGA) och European Parliamentarians for Africa (AWEPA) kan fungera som stödjande utbytesarenor i utvecklingen av demokrati i världen och borde ses som en viktig aktör i främjandet av stabila demokratier. Dessa organisationer bör också kunna kanalisera demokratibistånd.

8.5 Samarbete med enskilda organisationer

De enskilda organisationerna utgör en ytterst viktig aktör för det bilaterala biståndsarbetet. MR-organisationer, kvinnorörelser, bonderörelser, fackföreningar, kyrkor och andra religiösa grupper har, med sina ofta väl utbyggda nätverk, goda förutsättningar att se till att biståndsmedel når målen utan svinn och höga administrativa kostnader.

Deras nära kontakt med medborgarna möjliggör mer delaktighet bland befolkningen i samhällsdebatten och knyter på så vis an utvecklingen av ett demokratiskt synsätt med hjälp av biståndsmedel, något som bör utnyttjas betydligt mer i det svenska utvecklingssamarbetet. Enskilda organisationer bör därför användas i större utsträckning än idag i planeringen och genomförandet av nationella, såväl som internationella biståndsinsatser och i samråd kring landstrategier och möjligheterna att bygga upp starka civila samhällen. I de fall där samarbete ingås med demokratiskt tvivelaktiga regimer bör därför svenska biståndsinsatser i första hand kanaliseras via och till enskilda icke-statliga organisationer.

Det är speciellt viktigt att stödja det civila samhället på lokal nivå. Biståndsinsatser på lokal nivå är ofta betydligt effektivare än de som görs på nationell nivå, framför allt beroende på att förutsättningarna för projekt är tydligare på lokal nivå.

8.6 Ekonomisk utveckling

En förutsättning för att minska fattigdomen är att uppnå ekonomisk tillväxt i utvecklingsländerna som sedan fördelas på ett bra sätt. Insatser måste göras för att skapa näringslivsutveckling och tillväxt. Resurser måste skapas i och av mottagarländerna själva genom en framsynt ekonomisk politik som leder till en utveckling av framför allt det lokala näringslivet. Företagandets utveckling och samhällsutvecklingen är intimt sammankopplade.

Att handel spelar en central roll för en positiv ekonomisk utveckling är självklart. Problemet idag är att det finns för höga handelshinder. Kristdemokraterna menar att det krävs starkare insatser för att öka utvecklingsländernas tillträde till både de globala och regionala marknaderna och för att stödja de lokala och inhemska företagens möjligheter att konkurrera.

8.7 EU, WTO, Sverige och handeln

De internationella och bilaterala handelsavtalen har oerhört stor betydelse för världens fattiga. EU betalar sex gånger mer i jordbrukssubventioner än vad man satsar på bistånd. Subventioner, tullar och exportstöd i kombination med strikta krav på vad regeringar i fattiga länder får göra – och inte får göra – leder till katastrofala konsekvenser och står helt i strid med målen om fattigdomsbekämpning.

Fel! Okänt namn på

Med tanke på vilken betydelse handelspolitiken i EU och i WTO har för världens fattiga finns det ett behov av ökad öppenhet av den svenska politiken i dessa organ.

Regeringen ger idag löpande information om svenskt agerande och svenska positioner i EU-nämnden. Vi kristdemokrater ser dock ett behov av en samlad redovisning som tydliggör svenska positioner och svenska prioriteringar i utformande av EU:s handelspositioner i WTO men också svenskt agerande inom WTO. Fokus bör ligga på genomförandet av den nya politiken och med speciellt fokus på genomförandet av fattigdoms- och rättighetsperspektivet.

Vi ser också ett behov av en utvärdering av nuvarande svenska handelspositioner i förhållande till utvecklingsmålen. Flera av handelspositionerna formulerades för många år sedan och borde utvärderas av flera skäl, inte minst i ljuset av den nya utvecklingspolitiken.

Viktigt är också att svenska handelspositioner har de fattigas intressen för ögonen. Exempelvis kan krav på en snabb och total nedmontering av handelshindren i fattiga länder ha en destabiliserande påverkan, motverka utvecklingen och i förlängningen drabba ländernas inhemska livsmedelsförsörjning. Dessa länder, med lite att erbjuda på världsmarknaden annat än råvaror, behöver istället speciella handelsvillkor för att inte den inhemska produktionen helt skall slås ut.

8.8 Skuldavskrivningar, Världsbanken och IMF

Många fattiga länders skuldnivåer är icke hållbara – även mätt med Världsbankens och Valutafondens egna måttstockar. Räntor och amorteringar på gamla skulder är ett av de mest resursslukande utgiftsområdena för en kontinent där fyra av tio skolbarn inte går i skola och där en av tio nyfödda inte får uppleva sin första födelsedag. Utlandsskulden för de fattigaste länderna är avsevärt större idag än för 10 eller 20 år sedan.

I juli 2005 möttes världens ledande industriländer på G 8-toppmöte, varpå viktiga beslut togs om både biståndsökningar och skuldavskrivningar. Den 25 september 2005 gjorde Världsbanken och IMF ett uttalande om att skriva av skulder på 310 miljarder kronor som världens 18 fattigaste länder dragit på sig. De ledande industrinationerna, G 8, har lovat att finansiera avskrivningsplanen. Detta är mycket positivt, men nu återstår att se om löftena infrias.

Kristdemokraterna menar att villkor och krav måste ställas på en sund ekonomisk politik, en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter, liksom på tydliga och konkreta handlingsplaner för att bekämpa fattigdomen. Kristdemokraterna anser att Sverige bör vara ett föredöme i det internationella samfundet och leda den globala opinionen för skuldavskrivningar och föreslår därför en modell för skuldavskrivning som innebär att den skuldsatta statens små steg mot en ”sundare” och mer demokratiskt politiskt styrning skall ge betydligt större steg i skuldavskrivning. Detta för att dessa länder snabbare skall komma upp ur en hopplös situation som råder bland många fattiga länder och för att verka som morot för länder att bygga upp sunda samhällsstrukturer.

Fel! Okänt namn på

En återkommande kritik grundar sig i att varken fattigdomsstrategierna eller de råd som Världsbanken eller Valutafonden ger till regeringarna delges eller behandlas av de nationella parlamenten. För att Världsbanken och Valutafonden skall kunna bli instrument för demokrati och utveckling är det nödvändigt med reformer av dessa institutioner. Det handlar om att fattiga länder måste få ett större inflytande i styrelserna och organisationernas ledningar. Det handlar också om behov av att reformera röstsystemet. Idag har 80 av världens fattigaste länder enbart 10 % av röststyrkan.

8.9 Samarbete mellan biståndsmyndigheter och svenskt näringsliv

Det behövs ett bättre samarbete (partnerskap) mellan biståndsmyndigheter och svenskt näringsliv i arbetet med att kartlägga behoven av och förutsättningarna för insatser som syftar till att öka tillväxten och stärka näringslivet i samarbetsländerna. I många situationer kan ett samarbete mellan biståndet och näringslivet skapa en högre utväxling och större effektivitet och mottagarnytta.

En av många problem för utvecklingsländernas utveckling och tillväxt är bristen på kapital. För stora offentliga projekt finns ofta en stor vilja bland biståndsgivare och utvecklingsbanker att bidra med finansiering. De multilaterala och bilaterala finansierings- och biståndssystemen är anpassade efter denna typ av projekt. För mindre projekt är det svårare. Även om svenska staten på olika sätt bidrar till exportfinansiering och riskkapital är omfattningen av de olika stödformerna blygsam i relation till Sveriges totala export. Att avsätta ökade medel för riskdelning med svenska företag är ett viktigt sätt för att stödja den privata sektorns utveckling i mottagarländerna. Kristdemokraterna anser vidare att den statsstödda exportkreditgivningen skall förenas med villkor om skydd av mänskliga rättigheter och förstärkt miljöhänsyn.

8.10 Obligatorisk rapportering för näringslivet

Vi anser att en obligatorisk rapportering om sociala och miljömässiga hänsynstaganden bör ingå i de svenska multinationella företagens årliga rapporter. De största företagen skulle kunna rapportera mot en rad fastställda indikatorer och regler om rapportering utifrån kärnan av GRI:s (Global Reporting Initiative) riktlinjer. Syftet med en sådan lagstiftning är nödvändigheten att se till att de sämsta företagen når upp till en viss grundläggande standard.

Ökad transparens och öppenhet skulle också tydliggöra vilka behov som finns av internationella regelverk på miljöområdet. Företagen själva efterlyser mer konkretion och tydlighet gällande ansvarstagandet på det sociala och miljömässiga området.

Fel! Okänt namn på

8.11 Utbildning och utveckling

Även om ekonomisk tillväxt är en nödvändig förutsättning för att minska fattigdomen, så är det inte tillräckligt. För att främja en god utveckling i de fattigaste länderna krävs det ett omfattande undervisningsstöd och utbildningsbistånd, med stöd till basutbildning för lärarfortbildning, läromedelsinsatser och skolbyggnadsprogram.

Kristdemokraterna vill slå fast alla barns rätt att gå i en skola och få utbildning av god kvalitet. Det måste också finnas lika möjligheter för flickor, pojkar och för funktionshindrade barn att gå i skolan.

För vårt parti är det speciellt viktigt att kunskap om mänskliga och kulturella värden främjas. Därför bör utbildning och forskning inom humaniora och samhällsvetenskap inkluderas. Alla barn och ungdomar bör på ett tidigt stadium diskutera etiska frågor, få undervisning i de demokratiska principerna och om de mänskliga rättigheterna och skyldigheterna.

Ett allt mer uppmärksammat problem i utvecklingsländerna är den ”brain-drain” som drabbar vissa fattiga länder. Det är ett stort problem att den bäst utbildade delen av befolkningen lämnar fattiga länder för en framtid i rikare delar av världen. ”Brain-drain” orsakas inte bara av ekonomiska skäl utan kan även bero på politiskt förtryck och leda till en utflyttning till närliggande länder. Närmare en halv miljon yrkesutbildade zimbabwier har exempelvis lämnat landet sedan 1990. Majoriteten av dem har motsvarigheten till fil.kand. och 20 % har en mastersexamen. Fem procent är fil.dr.

En utveckling av socialpolitiken och bättre utbildningsmöjligheter ställer ökade krav på bra ledarskap och goda samhällsinstitutioner inom mottagarländerna. Krav som bör ställas i samarbete med utvecklingsländerna.

8.12 Hälsa och utveckling

Trots att den globala vetenskapen och teknologin ständigt höjer välfärden och hälsolivån för den rika världen lever över 700 miljoner människor i en kombination av extrem fattigdom och svåra finansiella problem. Utvecklingssamarbetet inom hälsosektorn bör därför i ökad omfattning innefatta hjälp till hälsoreform, utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa samt utbildning i folkhälsofrågor. Sjukvårdsreformerna behövs i många utvecklingsländer med målsättningen att åstadkomma hälsovård för alla och att förbättra folkhälsan för speciellt utsatta grupper.

Kristdemokraterna menar att större satsningar måste göras för en effektivisering av primärvården. Idag dör många barn på grund av avsaknad av den allra enklaste och vård och medicin. Det handlar inte om att hitta några högteknologiska lösningar utan om att ta itu med övergripande strukturella orsaker. Precis som med utbildningen saknas det tillräckliga resurser och vården är ineffektiv och orättvist fördelad.

En tredjedel av världens befolkning saknar tillgång till de mest grundläggande medicinerna. För dem som är fattiga är priset ofta avgörande för om deras sjukdomar kommer att kunna behandlas – om de skall kunna bli friska.

Givetvis är förebyggande arbete mot smittspridning, god kosthållning, utbildning av hälsovårdspersonal och förebyggande hälsovård grundläggande. Som biståndsgivare har Sverige ett stort ansvar att prioritera grundläggande social service.

Infektionssjukdomar dödar 14 miljoner människor varje år. 90 % av dessa dödsfall sker i fattiga länder. Effektiv medicinering finns för att behandla många av dessa sjukdomar. Men läkemedelsföretagen inriktar i första hand forskningen på dyra mediciner där det finns pengar att tjäna. 10 % av anslagen till medicinsk forskning inriktas på sjukdomar som drabbar 90 % av världens fattiga människor.

Kristdemokraterna föreslår en modell där läkemedelsbolagen, genom beviljandet av ett patent för sådan medicin, är ansvariga för en läkemedelsförsäljning till kraftigt reducerade priser för de länder där hiv/aids är ett mycket stort samhällshot.

Vi utvecklar och redogör utförligt för hur vi vill arbeta mot hiv/aids i en särskild motion.

8.13 Miljö och energiproblem

Klimatfrågan är annorlunda än alla andra miljöproblem vi står inför. Orsaken är främst att konsekvenserna av förändringar i klimatet kan bli dramatiskt svåra och i grunden förändra förutsättningarna för våra samhällens fortsatta utveckling.

Med en sammanlagd höjning av medeltemperaturen på 2–3 grader jämfört med läget före industrialiseringen – en nivå som mycket väl kan uppnås i mitten av detta sekel – är risken uppenbar att Grönlandsisen börjar smälta. Även vid en lägre temperaturökning blir effekterna på våra samhällen allvarliga. För Afrika specifikt skulle en fortsatt temperaturökning medföra att livsmedelsproduktionen i stora regioner hotas, framför allt på grund av att klimatet blir torrare. Food and Agriculture Organization (FAO) visar i en färsk analys att de jordbruksarealer i de fattiga länderna som klarar sig utan konstbevattning kommer att minska med över 10 %. Följden kan bli att skördarna minskar med flera hundra miljoner ton spannmål, ca 10 % av världsproduktionen.

I u-länderna fortsätter utsläppen att öka snabbt, framför allt i stora och ekonomiskt snabbt växande länder som Kina och Indien. I Kina förs för närvarande en bred debatt om energipolitiken och ansträngningar görs att använda energin mera effektivt. Men detta till trots planerar Kina – som fördubblade sin oljeanvändning under 2004 – att bygga 562 stora kolkraftverk bara under det närmaste decenniet. Det börjar bli sent på jorden. Världen står inför en mycket svår situation på klimat- och energiområdet.

Kopplingen mellan miljöförstöring och fattigdom har många olika sidor. Fattiga människor är mer sårbara för miljöförstöring eller olika typer av föroreningar. Detta gäller såväl den globala som den regionala miljöförändringen, ofta på grund av att fattiga människor lever direkt av naturresurser och i nära samspel med miljön. Fattigdom kan dessutom vara en bidragande orsak till miljöförstöring. Exempel på detta är överbetning, vegetationsutarmning,

Fel! Okänt namn på

avskogning och förstöring av den marina och kustnära miljön. Dessutom är miljöproblemen ett hinder för att minska fattigdomen.

Vår syn på de globala miljö- och resursproblemens lösning redogör vi utförligt för i en särskild motion.

8.14 Konflikter, säkerhet och utveckling

Förra århundradets konflikter var de blodigaste i mänsklighetens historia. De karakteriserades av stora krig mellan länder, och sedan ett kallt krig mellan två supermakter vars vapenarsenal skulle kunna slå ut allt liv på jorden flera gånger om.

Dagens konflikter är av en annan karaktär, där fattiga länder med fallande statsapparat utkämpar utdragna strider med hjälp av handeldvapen. De flesta offer för dagens krig är civila. Dessa konflikter uppmärksammas för lite. Bara i Demokratiska Republiken Kongo har fler offer skördats än Storbritanniens sammanlagda förluster under de båda världskrigen. I Darfour har nästan två miljoner människor tvingats på flykt.

Kristdemokraterna menar att det krävs en vidareutveckling i synen på konflikt- och säkerhetsfrågornas koppling till biståndet. Biståndet till stöd för mänskliga rättigheter, demokratiutveckling, kampen mot miljöproblem och hiv/aids-bekämpningen m.m. är alla problemområden som är starkt länkade till säkerhetspolitiska aspekter. Biståndet som ges innan en konflikt har brutit ut, till riskzoner, samt till fredsuppbyggande insatser i efterkrigsområden måste förbättras. Bättre varningssystem i det internationella samfundet måste utvecklas för att bättre upptäcka potentiella konflikter och för att sätta in konfliktförebyggande insatser i tid.

I det fredsuppbyggande arbetet behövs det långsiktighet och ett brett spektrum av olika biståndsinsatser: humanitär hjälp, minröjning, infrastruktursprojekt, demokratistöd, civila poliser och kommunalt stöd m.m. För att öka säkerheten för människor i efterkrigsområden eller i sönderfallna stater med utspritt krigsmateriel, bör ett förstärkt bistånd riktas mot att öka kapaciteten för minröjning och effektivisera insamlingen av handeldvapen.

Kristdemokraterna anser det speciellt viktigt med bistånd riktat mot insatser för förståelse och försoning mellan tidigare stridande folkgrupper. En viktig del av det konfliktförebyggande arbetet är även att skipa rättvisa och ställa krigsförbrytare inför rätta. Med andra ord bör bistånd också riktas till uppbyggnad av rättsväsende, fängelsevård, domstolar och utbildning av det juridiska systemets personal.

8.15 Humanitärt bistånd

Naturkatastrofer och konflikter under senare år har med stor tydlighet visat behovet av en väsentligt stärkt beredskap för stora humanitära kriser. Insatser behövs på flera plan. För det första krävs en kraftfull förstärkning av kapaciteten för att hantera katastrofer i de värst drabbade länderna. För det andra

behöver forskningen intensifieras kring naturkatastrofer och deras orsaker. Fortsatt kunskapsuppbyggnad kring klimatförändringen och dess konsekvenser är viktigt. Efter flodvågskatastrofen i Sydostasien framkom stora brister i samordningen mellan olika biståndsinsatser. Koordineringen mellan olika operationer måste öka och den internationella beredskapen för större katastrofer måste förbättras och samövas.

Kristdemokraterna menar att det är viktigt att ta vara på de nätverk som enskilda organisationer (NGO:er) redan etablerat i olika länder, för att snabbt få ut humanitär hjälp i krissituationer. De enskilda organisationerna är ofta på plats först. I och med deras redan uppbyggda nätverk kommer de snabbt igång med effektiva hjälpsatser. Det är viktigt att dra nytta av dessa insatser och dessa nätverk, när olika länders statliga biståndsorganisationer, inklusive FN, så småningom rullar igång deras biståndsinsatser, så att inte tid förspills.

Vid väpnade konflikter är brotten mot de mänskliga rättigheterna oftast som värst, och det är då som den civila befolkningen hårdast drabbas. Därför är det nödvändigt med ett omfattande internationellt bistånd som kan värna människoliv och lindra de humanitära följderna av väpnade konflikter. Flyktingar är de kanske mest utsatta människorna i vår värld. Därför är det av högsta betydelse att FN:s flyktingkommissions ekonomiska kris blir löst.

Kristdemokraterna anser det mycket viktigt att i detta sammanhang finna stöd till lokalt förankrad konflikthantering och försoningsarbete. Biståndet bör så långt som möjligt gå via frivilligorganisationer som bättre når fram till de behövande folken. Detta bistånd bör ges med utgångspunkt från OECD:s utvecklingskommitté DAC:s riktlinjer om biståndets roll i konfliktsituationer.

Kristdemokraterna vill omfördela medel till förmån för ökade medel till det humanitära biståndet. Det finns en för liten beredskap och reserv för nya katastrofer.

Ett annat område där det krävs radikala förbättringar gäller uppbyggnad av varningssystem (early warning system) som varnar för exempelvis tsamier. UNDP har räknat ut att många hundra miljoner av de fattigaste på vår jord – upp emot en miljard – lever i regioner, där risken är stor att drabbas av en stor naturkatastrof. Det finns inga enkla lösningar men katastrofberedskapen och åtgärder för att förebygga katastrofer måste förbättras. Det går inte att göra något åt naturfenomen som skalv – bortsett från den koppling som finns mellan våra CO₂-utsläpp och ett varmare klimat – men det går att mildra effekterna så att det inte leder till stora katastrofer. Bara en så enkel sak som ett tidigt varningssystem utmed Indiska oceanen hade räddat tiotusentals liv i samband med tsunamin. Här måste världssamfundet göra kraftiga insatser de kommande åren.

8.16 Människor med funktionsnedsättningar

Cirka 10 % av jordens befolkning har någon form av funktionsnedsättning. Två tredjedelar av dessa lever i fattiga länder. Bland de fattigaste av de fattiga är en oproportionerlig del människor med funktionshinder. Det finns nämligen en tydlig koppling mellan fattigdom och funktionsnedsättning. Ofta löper

Fel! Okänt namn på

fattiga människor störst risk att få en funktionsnedsättning och ofta leder en funktionsnedsättning till ökad fattigdom. Relationen formar en ond cirkel som kräver särskilda insatser för att hävas.

Men människor med funktionshinder är inte speciellt uppmärksammade i det svenska utvecklingssamarbetet. Detta trots att FN:s standardregler för människor med funktionsnedsättningar kräver att deras delaktighet och jämlikhet tillförsäkras och frågorna skall genomsyra internationellt utvecklingssamarbete och att Sverige, genom vårt ratificerande av barnkonventionen, har en skyldighet att verka aktivt för att stärka funktionshindrade barns rättigheter.

I praktiken är projekt för denna grupp bara enstaka isolerade företeelser och sällan har de något inflytande i andra biståndsprojekt. Alltför sällan finns konkreta integrerade strategier för funktionshindrade personer, vilket får till följd att en stor del av befolkningen lämnas utanför utvecklingen. Ofta nås inte dessa personer av utbildningsinsatser och hälsovård. Särskilt utsatta är funktionshindrade kvinnor och barn som ofta förvägras grundläggande ekonomiska och sociala rättigheter. För att inkludera funktionshindersfrågor i svenskt utvecklingssamarbete krävs det konkreta åtgärder. Det krävs bl.a. god kunskap om handikappfrågor inom de organisationer som bedriver någon form av utvecklingssamarbete. Bristen på fakta och statistik är ett stort problem. Det behövs mer och förbättrat samarbete mellan funktionshinderorganisationer och Sidas land- och strategiarbete. Det multilaterala samarbetet behöver även förbättras.

Kristdemokraterna menar att det är extra viktigt att uppmärksamma människor med funktionshinder inom det humanitära katastrofbiståndet. Det senaste årets naturkatastrofer har med allt tydlighet visat att människor med funktionshinder ofta är de som far mest illa, som lämnas efter. Därför måste speciella strategier i Sverige och inom FN upprättas så att denna redan utsatta grupp får bästa tänkbara hjälp i olika katastrofsituationer.

Kristdemokraterna anser att Sverige bör arbeta för att funktionshinderfrågor i högre grad än idag inkluderas i det multilaterala samarbetet inom FN, Världsbanken och EU.

8.17 Militära utgifter och krigsmateriel som utvecklingshinder

Enligt FN:s generalsekreterare utgör de militära rustningarna ett av de främsta hoten mot genomförandet av utvecklingsmålen. De rika länderna har sedan sekelskiftet ökat sina militära utgifter dramatiskt. En liten grupp av huvudsakligen industriländer står för den kraftiga ökningen som idag är nära att överstiga rekordåren från kalla krigets dagar under 1980-talet.

Handel med krigsmateriel är ett utvecklingshinder. När västländer säljer vapen utan att säkerställa att exporten inte ökar fattigdomen bryter länderna mot sina löften att prioritera kampen mot fattigdom. EU bör istället som tung samverkanspartner till utvecklingsländerna ställa ökade krav på en minskning av de militära utgifterna i de fattiga länderna, till förmån för ökade sociala

investeringar inom bl.a. utbildning och hälso- och sjukvård. En sådan politik ställer även ökade krav på återhållsamhet i EU:s vapenexport. Idag existerar det en uppförandekod för krigsmaterielexport för EU:s medlemsländer. Koderna har haft betydelse, men saknar tvångselement och är därmed ett trubbigt verktyg. Sverige bör arbeta för en ökad harmonisering av reglerna för krigsmaterielexport under förutsättning att sådan export inte sker till diktaturer, stater som kränker grundläggande mänskliga rättigheter, är krigförande eller då konflikt uppstår med utvecklingsmålen, som ett led i att tillföra EU:s utrikespolitik en tydligare moralisk dimension.

Även den svenska krigsmaterielexporten har ökat kraftigt. Inte minst därför är det viktigt att se till att den är samstämmig med målen för utvecklingspolitiken. Formellt sägs den svenska vapenexporten vara restriktiv i vad det gäller export av vapen till länder som bryter mot mänskliga rättigheter, men det finns behov av att tydliggöra och skärpa förbudet mot export av krigsmateriel till länder som bryter mot de grundläggande mänskliga rättigheterna, eftersom regelverket inte följs.

Kristdemokraterna vill betona att vapenexporten inte får underminera kampen mot fattigdomen. Det är därför nödvändigt med obligatoriska krav på konsekvensanalyser av enskilda vapenexportförfrågningar utifrån ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv och att sedan fall för fall pröva export av krigsmateriel till utvecklingsländer, för att säkerställa att exporten inte underminerar utvecklingsmålen. Denna prövning vad gäller målkonflikter mellan krigsmaterielindustrin och utvecklingspåverkan bör ske enligt försiktighetsprincipen.

Regeringen har klargjort att reglerna för import av vapen enbart tar hänsyn till det svenska försvarets behov av materiel, att inga politiska hänsyn tas. Det står i uppenbar konflikt till det övergripande målet med politik för global utveckling – att samtliga politikområden samstämmigt skall främja den nya politiken. En rad länder inom EU har liknande regler för både export och import av vapen, och i linje med Sveriges sammanhållna politik för en global utveckling anser Kristdemokraterna att också importen av krigsmateriel borde prövas på samma sätt som exporten skall göra det.

8.18 Regional integration

EU har till stora delar byggt upp sin egen styrka genom den inre marknaden och bör verka som modell för övriga regioner i världen. Utvecklingsländernas försök till regional integration är ofta trevande och ofullständiga. Väl utförda kan de ge länderna ökad ekonomisk, social och politisk styrka. Regional integration skulle dessutom öka dessa länders möjligheter att delta i internationell handel och investeringsflöden på mera rättvisa och jämlika villkor.

EU har här en viktig roll som föredöme. Regional integration är en mycket viktig fredsfrämjande faktor. Tyvärr ser vi idag att utvecklingsländer inte sällan har höga tullmurar gentemot varandra. Sådana handelshinder bör monteras ner, och detta kan ske exempelvis inom ramen för ett ökat internationellt

Fel! Okänt namn på

samarbete. Kristdemokraterna menar att Afrikas motsvarighet till EU, nämligen AU, måste ges största möjliga uppbackning och stöd.

9 Ekonomiska ramar

9.1 Anslagsbelopp och utgiftsutveckling

Kristdemokraterna står fast vid vårt tidigare mål och anser att Sverige via statsbudgeten skall ge minst 1 % av BNI i internationellt bistånd under mandatperioden. Regeringen går oss här till mötes.

Den socialdemokratiska regeringen har emellertid, genom att begränsa Sidas utbetalningsmöjligheter, under flera år använt biståndsbudgeten som en budgetregulator för att klara budgettaket. Beloppen som uppgår till över en miljard kronor göms undan som anslagssparande. En viss del av beloppet får disponeras på det nya kalenderåret men en stor andel rullar vidare till kommande år, vilket i praktiken leder till ett bistånd mindre än 1 % av BNI. Denna typ av budgettrixande anser Kristdemokraterna inte vara etiskt försvarbar. Dessutom är den vilseledande mot biståndsgivarna, det vill säga svenska folket.

9.2 Förändring i underindelningen av anslag

Var femte sekund smittas någon i världen av hiv. För att hejda spridningen krävs enorma resurser. I Kristdemokraternas budgetalternativ ökar vi därför anslagen kraftigt till hiv/aidsbekämpning. Dels ökar vi anslaget till Unaid, men vi lägger även pengar till ett allmänt "hiv/aidsbekämpningskonto". Dessa pengar kan användas till organisationer som Global Coalition on Women and Aids, WHO, International Alliance on Aids Vaccines (IAVI), m.fl. Totalt ökar vi anslaget till hiv/aids med 300 miljoner kronor. Totalt bör minst 10 % av det samlade biståndet gå sexuell och reproduktiv hälsa, inklusive hiv/aids-prevention.

Kristdemokraterna har länge krävt att svenskt bistånd i ökad grad skall riktas till kvinnor i mottagarländerna. Detta görs för att minska risken för att kvinnor skall falla offer för människohandel, då vi vet att de flesta kvinnor som utsätts för detta kommer från fattiga miljöer där fattigdomen är utbredd. Dessutom visar studier att bistånd riktade till kvinnor ger bättre samhällsekonomiskt resultat än andra bistånd. Vi öronmärker därför 200 miljoner kronor för bistånd riktat till kvinnor, vilket näst intill innebär en fördubbling av de riktade insatserna till kvinnor (Sidas och UD:s insatser under 2005 beräknas uppgå till totalt 215 miljoner kronor).

Vidare lägger vi ökad prioritet på Afrika. Kristdemokraterna anser att Afrika måste få ökad prioritet jämfört med andra regioner, för att stärka kampen mot den extrema fattigdomen. Vi ökar därför anslaget till Afrika med 305

Fel! Okänt namn på

miljoner kronor jämfört med regeringen, så att det totala anslaget hamnar på 5 miljarder kronor.

Upprepade naturkatastrofer och konflikter visar på behovet av en stärkt beredskap för humanitära kriser. Därför anslår Kristdemokraterna 30 miljoner kronor på humanitära insatser och konflikthantering, utöver regeringens satsningar.

Kristdemokraterna vill även anslå 30 miljoner till WFP utöver regeringens anslag. WFP är en FN-organisation som hjälper de allra fattigaste i världen. De hanterar livsmedelsbistånd i samband med kriser och katastrofer och hjälper dessutom till med långsiktig ekonomisk och social utveckling. Därtill vill vi anslå ytterligare 10 miljoner till Unicefs arbete för barn utöver vad regeringen förslagit.

OECD:s biståndsorgan DAC menar att Sverige måste koncentrera biståndet till färre länder och regioner. Då går det att göra riktigt betydelsefulla insatser. Kristdemokraterna delar denna uppfattning. För att kunna finansiera den kraftiga satsningen på Afrika, kvinnor och hiv/aids, har vi därför valt att minska på biståndet till följande regioner: Asien, Mellanöstern, Nordafrika, Latinamerika, Östeuropa och Centralasien. Jämfört med 2004 års biståndsnivå innebär dock omprioriteringen inte en försämring, utan endast en mindre biståndsökning.

Vi har även valt att minska på informationsanslaget, vars syfte är att öka intresset för Sveriges utvecklingssamarbete. Vi menar att dessa informationspengar gör större nytta i direkta insatser mot exempelvis hiv/aids. Kristdemokraterna menar att det finns bättre stimulansåtgärder för att främja den privata biståndsviljan än olika informationskampanjer. En sådan åtgärd vore att införa ett skatteavdrag för gåvor till ideella föreningar och organisationer. Om svenskar tilläts skänka pengar med avdragsrätt skulle de totala resurserna med all sannolikhet öka. Kristdemokraterna föreslår därför att det skall vara avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer upp till 0,25 prisbasbelopp per år.

Tabell 1: Internationellt utvecklingssamarbete 2006 – avvikelser från regeringens förslag (tusental kronor)

Anslag	Regeringen	Kristdemokraterna	Skillnad
Humanitära insatser och konflikthantering	1 970 000	2 000 000	30 000
Information	62 000	32 000	-30 000
Asien, Mellanöstern, Nordafrika	2 150 000	1 795 000	-355 000
Afrika	4 695 000	5 000 000	305 000
Latinamerika	1 200 000	910 000	-290 000
Östeuropa och Centralasien	1 386 500	1 186 500	-200 000
Unaids	200 000	300 000	100 000
Unicef	440 000	450 000	10 000
WFP	410 000	440 000	30 000
Hiv/aids-bekämpning	0	200 000	200 000
Bistånd till kvinnor	0	200 000	200 000

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2005

Göran Hägglund (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mats Odell (kd)

Johnny Gylling (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Maria Larsson (kd)

Inger Davidson (kd)

Helena Höj (kd)

Chatrine Pålsson (kd)